

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

HAKIJA

Kajave Oy

HAKEMUS

Hakija on pyytänyt 2.12.2020 saapuneella hakemuksella Maanmittauslaitosta myöntämään kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) eli lunastuslain 5 §:n mukaista lunastuslupaa Metsälamminkangas-Kestilä 110 kV voimansiirtojohtoa varten pysyvän käyttöoikeuden lunastamiseksi Siikalatvan ja Vaalan kuntien alueella. Samalla hakija pyytää, että lunastuksen kohde voidaan lunastuslain 10 §:n perusteella jättää vähemmän tärkeiltä osiltaan lunastustoimituksessa määrättäväksi. Lisäksi hakija pyytää Maanmittauslaitosta antamaan lunastuslain 58-59 §:ien nojalla myös ennakkohaltuunottoluvan voimansiirtojohtoon rakentamista varten pysyvin käyttöoikeuksin (sopimuksettomien) kaikkien tilojen osalta.

Hakija on täydentänyt hakemustaan 9.7.2021 liitekartan mukaisesti Sarvinevan kierrolla pylväsvälillä 54-62 (reittimuutos).

Hankkeen merkitys yleisen tarpeen kannalta

Kajave Oy on aloittanut 110 kV voimajohtohankkeen Metsälamminkangas-Kestilä suunnittelutyön Siikalatvan ja Vaalan kuntien alueella.

Metsälamminkangas-Kestilä 110 kV on osa Kajave Oy:n pitkän tähtäimen suunnitelmaa 110 kV yhteydestä Vuolijoelta Metsälamminkankaan kautta Kestilän sähköasemalle.

Siikalatvan kunnan Kestilän alueen sähkönsyöttö hoidetaan nykyään 110 kV siirtoyhteydellä Fingridin Nuojuan sähköasemalta Jylhämän voimalaitokselle, josta on edelleen yhteys Säräisniemen kytkinlaitteen kautta Kestilän sähköasemalle. Yhteyden kokonaispituus kantaverkosta alkaen on noin 48 km. Johto-osuuden rakenteet ovat 36-54 vuotta vanhoja ja kunnoltaan heikkoja. Vikaantumisriskiä ja kunnossapitokuluja ovat erityisesti nostaneet maaperusteiset pylväsrakenteet.

Kestilän alueella on käynnistymässä Abo Wind Oy:n Kokkonevan tuulipuiston rakentaminen loppuvuodesta 2020. Kajave Oy ja Abo Wind Oy ovat tehneet liittymissopimuksen tuulipuiston liittämistä 110/33 kV muuntajan kautta Kajaven Kestilän sähköasemalle. Kokkonevan tuulipuistolla on tarve nostaa jo aiemmin sovittua liittymistehoa, mitä ei ole mahdollista siirtää nykyisen Nuojua-Jylhä-Säräisniemi-Kestilä 110 kV johtoyhteyden kautta.

Kajave Oy on edellä mainituista syistä päättänyt toteuttamaan 110 kV johtoyhteyden välille Metsälamminkangas-Kestilä, joka mahdollistaa 110 kV rengasyhteyden kantaverkosta, jolloin 110 kV alueverkon mahdolliset vikatilanteet ja kunnossapito ja saneeraustoimet eivät aiheuta sähkönjakelun keskeytyksiä.

Rakennettavan 110 kV voimajohtoon pituus on noin 24,6 km. Voimajohto sijoittuu kokonaisuudessaan Siikalatvan ja Vaalan kuntien alueille. Sekä Siikalatvan että Vaalan kunnat puoltavat 110 kV voimajohtoon rakentamista.

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

Voimajohto on tarkoitus rakentaa 2024 loppuun mennessä. Rakennustyöt pyritään suorittamaan talviaikaan maastoon rakentamisesta aiheutuvan haitan vähentämiseksi. Varsinaiset voimajohtosuunnittelun vaatimat maastotyöt on aloitettu keuhällä 2020.

Viranomaisten lausunnot

Voimajohtohanke reitteineen on esitelty syyskuussa 2019 Siikalatvan ja Vaalan kunnille sekä Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselle ja Pohjois-Pohjanmaan liitolle. Voimajohtohankkeesta on pyydetty ja saatu lausunnot Siikalatvan ja Vaalan kunnilta, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskukselta, Pohjois-Pohjanmaan liitolta, Pohjois-Pohjanmaan museolta sekä Museovirastolta. Viranomaisten lausunnot ovat hakemuksen liitteenä.

Reittimuutoksesta on kuulutettu Siikalatvan kunnassa 29.3.2021. Hakija on pyytänyt kierron (reittimuutos) osalta alueen viranomaisilta lausunnot 3.5.2021 mennessä. Saadut lausunnot ovat hakemuksen täydennyksen liitteenä.

Johtoaluesopimukset

Kaikkien maanomistajien kanssa on neuvoteltu ja saatu sopimukset voimajohdon johtokadun lunastamiseksi. Myös kierron (reittimuutos) osalta hakija on tehnyt sopimukset maanomistajien kanssa.

Maanomistajien /käyttöoikeuden haltijoiden kuuleminen

Maanomistajia/käyttöoikeuden haltijoita on kuultu 27.10.2020 Vaalassa pidetyssä kuulemiskokouksessa, jonka pöytäkirja on hakemuksen liitteenä. Maanomistajille/käyttöoikeuden haltijoille on annettu mahdollisuus antaa lausumansa hankkeesta. Hankkeesta ei ole jätetty yhtään lausumaa.

Johtohankkeen hankelupa

Johtoalueelle on saatu Energiavirastolta tarvittava hankelupa 17.2.2020.

Johtohankkeen vaatima maa-alue ja käytettävät pylvästyypit

Pylvästyyppeinä käytetään pääosin teräsrakenteisia harustettuja pylväitä. Lisäksi johdolla on joitakin vapaasti seisovia ristikkopylväitä.

Voimajohdon leveys harustetuilla pylväillä ja vapaasti seisovilla ristikkopylväillä toteutettuna on 46 m. Lunastettavaksi maa-alueeksi tarvitaan 26 metrin levyinen johtokäytävä sekä tämän molemmin puolin 10 metrin levyiset reunavyöhykkeet (26 m +2x10 m). Rakennusraja sijaitsee reunavyöhykkeen ulkoreunassa, 23 metrin päässä johdon keskilinjasta.

Pylvään 77 ja Kestilän sähköaseman telineen (TEL) välillä Metsälamminkangas-Kestilä voimajohto rakennetaan nykyiselle jo aiemmin lunastetun Kajave Oy:n Säräisniemi-Kestilä 110 kV voimajohdon johtokäytävälle johdon nykyisen keskilinjän suuntaisesti noin 4,2 kilometrin matkalle.

Säräisniemi-Kestilä voimajohdon johtokadulta poiketaan pylväiden 87-90 välillä, muutoksesta on sovittu maanomistajien kanssa. Voimajohdon uusimisen yhteydessä pylväspaikat muuttuvat ja johtoalueen käyttöoikeudet saatetaan vastaamaan

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

uuden johtorakenteen edellyttämiä olosuhteita ja sisällöltään nykyisiä yleisesti käytössä olevia normeja. Käytännössä tämä tarkoittaa rakennusrajan siirtämistä johtokadun ulkoreunasta (13 m keskilinjasta) reunavyöhykkeen ulkoreunaan (23 m keskilinjasta). Hakemuksen liitteenä on poikkileikkauskuvat lunastettavasta maa-alueesta.

Ympäristöselvitykset

Metsälamminkangas-Kestilä 110 kV voimajohdon reitille on tehty hakemuksen liitteenä oleva ympäristöselvitys, joka on toimitettu viranomaisille nähtäväksi ja kommentoitavaksi. Ympäristöselvityksen on tehnyt Sweco Ympäristö Oy.

SUOSTUMUKSET, LAUSUNNOT JA SELVITYKSET

Hakija on hankkinut maantietäaluetta 791-895-0-819 lukuun ottamatta maanomistajien suostumukset lunastukseen ja ennakkohaltuunottoon, myös hakemuksen täydennyksen (Sarvinevan kierron) osalta.

Maanmittauslaitos toteaa, että Lunastuslain 8.1 §:n mukaan lunastukseen suostuneiden kiinteistöjen omistajia/käyttöoikeuden haltijoita ei tarvitse enää erikseen kuulla lunastusluvan käsittelyn yhteydessä.

Hakija on varannut lunastuslain 9 §:n 4 momentin mukaisesti niille kiinteän omaisuuden omistajille ja käyttöoikeuden haltijoille, joiden etua ja oikeutta asia koskee, mahdollisuuden lausua mielipiteensä hankkeesta kussakin kunnassa järjestettävässä kokouksessa. Lunastuslain 9 §:n 4 momentin mukainen kiinteän omaisuuden ja omistajien ja käyttöoikeuden haltijoiden kuuleminen on järjestetty 27.10.2020 Vaalassa. Kuulemiskokouksessa tai määräaikana sen jälkeen ei ole esitetty kirjattavia lausumia.

Hakemuksen täydennyksen (Sarvinevan kierron) osalta hakija on antanut alueen viranomaisille annettu lausuntoaikaa 3.5.2021 asti ja saadut lausunnot ovat täydennyksen liitteenä.

Maanmittauslaitos on varannut Siikalatvan kunnalle lunastuslain 8.2 §:n mukaisen mahdollisuuden lausunnon antamiseen lunastuslupahakemuksen täydennyksen osalta. Siikalatvan kunta ei ole määräajassa antanut lausuntoa.

Siikalatvan kunta 10.2.2020: Metsälamminkangas – Kestilä voimajohdon esisuunnitteluvaiheessa on tarkasteltu kolmea eri reittivaihtoehtoa, joista jatkosuunnitteluun valittiin nyt lausuttavana olevat kaksi reittiä. Kunnanhallitus toteaa lausunnossaan, että Siikalatvan kunnalla ei ole huomautettavaa 110kV voimajohtohankkeessa Metsälamminkangas – Kestilä kummankaan reittivaihtoehdon osalta.

Vaalan kunta 7.1.2019: Erityisesti Vaalan kunnan alueelle tulossa oleviin ja suunniteltuihin uusiin sähköntuotantoinvestointeihin liittyen on sähkön kantaverkon vahvistaminen kunnan kehityksen kannalta erityisen tärkeää. Laadittu arviointiselostus antaa riittävän kuvan hankkeen ympäristövaikutuksista ja arvioinnin perusteella hanke ja sen esitetyt vaihtoehdot voidaan päätellä toteuttamiskelpoisiksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus 27.1.2020:

Hankkeen voimajohtoreittien luontoselvitykset on tehnyt Ympäristökonsultointi Mika Welling Ky elokuussa 2019 ja ympäristöselvityksen Sweco Ympäristö Oy syksyllä

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

2019. Arkeologisen inventoinnin on tehnyt syksyllä 2019 Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu Ay.

Ympäristön analysoidaan eri tasoisia kaavoja, maisemaa, kulttuuriympäristöä ja muinaisjäännöksiä, asutusta, virkistyskäyttöä, pohja- ja pintavesiä, suojelualueita, uhanalaisia eliölajeja, arvokkaita luontokohteita ja linnustoa. Vaikutustarkastelu on laadittu em. ympäristötekijöihin. ELY-keskus toteaa, että inventointiaineisto, käytetyt menetelmät inventointiajankohtineen sekä olemassa oleva paikkatietoaineisto voidaan katsoa hankkeen luonne ja sijoittuminen huomioon ottaen pääasiassa riittäväksi. Se, että voimajohdon alueella ei ole tehty erillistä linnustoselvitystä, voidaan katsoa puutteeksi. Laadittu vaikutustarkastelu on pääasiassa oikea.

Johtopäätöksenä todetaan, että voimajohdon rakentaminen ei ole ristiriidassa kaavojen eikä maankäytön tavoitteiden kanssa. Voimajohtohankkeen ympäristövaikutusten todetaan olevan pääasiassa vähäiset, koska voimajohto sijoittuu harvaan asutulle metsäiselle alueelle. Tuodaan esiin, että voimajohdon läheisyyteen sijoittuu arkeologisessa inventoinnissa löytyneitä kiinteitä muinaisjäännöksiä, jotka tulee ottaa huomioon hankkeen tarkemmassa suunnittelussa. Pohjois-Pohjanmaan museo on antanut muinaisjäännöksiä koskevan lausuntonsa YVA-päätösharkintaa varten - lausunto tulee hankkeen jatkosuunnittelussa ottaa huomioon.

Ympäristöselvityksen mukaan voimajohdon linjausvaihtoehtojen alueella on huomioidon arvoisia elinympäristöjä, jotka ovat metsälakikohteita tai uhanalaisia luontotyyppisiä. Raportin mukaan arvokkaat luontokohteet tulee jatkosuunnittelussa ottaa huomioon siten, että pylväspaikkasijoittelulla ja kulkemisen suunnittelulla vältetään näiden elinympäristöjen luonnontilan muuttuminen. ELY-keskus katsoo tämän perustelluksi.

Voimajohto ylittää useita jokia ja puroja, jotka voidaan raportin mukaan ottaa huomioon pylväspaikkasijoittelulla siten, ettei voimajohdon rakentaminen muuta näiden vesistöjen luonnontilaa tai aiheuta rakentamisen aikaista samentumista alapuolisille vesistöille. ELY-keskus näkee tämän oikeaksi menettelyksi.

Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus lausunto voimajohtoreitin muutoksesta
27.5.2021:

Metsälamminkangas – Kestilä 110 kV voimajohdon linjaus muuttuu, sillä Sarvinevan suoalueella tehtyjen maaperätutkimusten perusteella on havaittu tarve suunnitella reittiin kierto kyseisen suoalueen pohjoispuolelta. Reittimuutoksen pituus on noin 2,5 km, lisäksi voimajohtoon mittaa noin 0,2 km. Kasvaneen pituuden ja lisätyn kulmapaikan vuoksi voimajohdolle on tulossa yksi lisäpylväs. Muutos koskettaa pylväsväliä 53-66. Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on lausunut alkuperäisestä suunnitelmasta 27.1.2020 (POPELY/2611/2019). Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on päätöksellään 13.1.2020 (POPELY/2611/2019) todennut, että hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. ELY-keskuksella ei ole huomautettavaa voimajohtoreitin muutoksesta. Jatkosuunnittelussa tulee huomioida Pohjois-Pohjanmaan museon 27.4.2021 antama lausunto koskien arkeologista kulttuuriperintöä. Haitallisten vaikutusten lieventämiseksi tulee toimia kuten hankkeen ympäristöselvityksessä on esitetty.

Pohjois-Pohjanmaan liitto 7.1.2019: Tarkasteltujen vaihtoehtojen reiteille ei ole osoitettu voimassa olevassa maakuntakaavassa merkintöjä lukuun ottamatta molemmille vaihtoehdoille yhteneväistä itäpäättä, jossa linjaukset kulkevat Metsälamminkankaan tv-1 alueen rajauksen sisällä sekä vastaavasti yhteneväistä länsipäättä, jossa reittilinjaukset kulkevat nykyisen 110 kV voimajohdon rinnalla. Tarkasteltujen vaihtoehtojen ympäristövaikutukset ovat ympäristöselvityksen perusteella pääasiassa vähäiset, koska voimajohto sijoittuu harvaan asutulle metsäiselle alu-

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

eelle. Molemmat reittivaihtoehdot ovat voimassa olevan maakuntakaavan mukaisia. Pohjois-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa hankkeesta tai johdon sijoituksesta.

Museovirasto 18.12.2019:

Kajave Oy:n toimittamien asiakirjojen mukaan voimajohtolle oli aluksi kolme erilaista vaihtoehtoa. Nykyisessä suunnitelmassa on päädytty kahteen vaihtoehtoon (2 ja 3). Molemmissa vaihtoehtoissa hyödynnetään olemassa olevaa voimajohtokäytävää noin 4,2 kilometrin matkalla. Täysin uutta voimajohtokäytävää on suunnitelmassa noin 20,4 kilometriä. Suunnitellulla voimajohtolla tullaan käyttämään pääsääntöisesti harustettuja teräspylviä ja vapaasti seisovia teräsristikopylväitä peltopaikoilla. Voimajohton tilantarve on 26 metriä leveä johtokäytävä sekä tämän molemmin puolin 10 metriä leveät reunavyöhykkeet (26 m + 2 x 10 m).

Suunnitelluille voimajohtoreitin linjauksille on tehty arkeologinen inventointi syksyllä 2019 (Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Inventoinnin tulosten perusteella voimajohtolinjan suunniteltuihin vaihtoehtoihin liittyen alueella on muinaismuistolain (295/63) rauhoittamia muinaisjäännöksiä, jotka tulee huomioida rakentamisen suunnittelussa ja toteutuksessa. Kaikki kohteet ovat Siikalatvan alueella. Linjausvaihtoehto 2:n alueella on kolme muinaismuistolain rauhoittamaa muinaisjäännöstä:

Isokangas (muinaisjäänösrekisterin tunnus. 247010008). Kyseessä on kivikautinen asuinpaikka, jolla sijaitsee kaksi kuopparakennetta.

Isokangas 2 (muinaisjäänösrekisterin tunnus 1000037220). Kyseessä on tervahauta.

Isokorvenkangas 1 (muinaisjäänösrekisterin tunnus 1000037221). Kyseessä on tervahauta.

Lisäksi linjausvaihtoehdon 2 läheisyydessä sijaitsee kulttuuriperintökohde, joka ei ole muinaismuistolain suojaama. Museovirasto suosittelee, että kulttuuriperintökohdetta suojeltaisiin kuten muinaisjäännöksiä niiden kulttuuriperintöarvojen vuoksi.

Isokorvenkangas 2 (muinaisjäänösrekisterin tunnus 1000037222). Kyseessä on neljä lähekkäin sijaitseva kellarikuoppaa.

Linjausvaihtoehto 3:n alueella on yksi muinaismuistolain rauhoittama muinaisjäänös:

Anttila (muinaisjäänösrekisterin tunnus 1000037224). Kyseessä on tervahauta.

Kohde on lausuntopyynnön liitteenä olevassa Sweco Oy:n ympäristöselvityksessä virheellisesti nimellä Sarvikangas (Taulukko 1, sivu 12).

Museovirasto lausuu asiasta tarkemmin, kun suunnitelmat voimajohton rakentamisen suhteen ovat tarkentuneet. (Muinaisjäänösten kannalta on merkittävää, mikäli niiden alueelle suunnitellaan voimajohtolinjan pylväspaikkoja tai jos niiltä joudutaan poistamaan puustoa. Lisäksi tulee ottaa huomioon, mikäli voimajohtolinjan rakentamisvaiheessa muinaisjäänösalueilla liikutaan työkoneilla). Tässä vaiheessa Museovirastolla ei ole arkeologisen kulttuuriperinnön osalta muuta huomautettavaa.

Hakemuksen täydennyksestä tehtyyn lausuntopyyntöön Museovirasto on 30.3.2021 todennut siirtävänsä lausuntopyynnön Pohjois-Pohjanmaan museon lausuttavaksi.

Pohjois-Pohjanmaan museo ei ole lausunut hakemuksen täydennyksestä.

Pohjois-Pohjanmaan museo 18.12.2019:

Suunnittelualueelle tai sen välittömään lähiympäristöön ei sijoitu valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita tai rakennetun kulttuuriympäristön kohteita. Lähimmät paikallisesti merkittävät rakennetun kulttuuriympäristön kohteet sijaitsevat Järvikylän alueella ja niihin on etäisyyttä suunnitellusta voimajohtosta noin 1,6 km. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole huomautettavaa Kajave Oy:n

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

110 kV voimajohtohankkeesta välillä Metsälamminkangas – Kestilä arvokkaiden maisema-alueiden ja rakennetun kulttuuriympäristön osalta. Suunnitelluille voimajohtolinjauksille on tehty arkeologinen inventointi syksyllä 2019 (Siikalatva Vaala 2019. Metsälamminkangas – Kestilä 110 kV voimajohtolinjan arkeologinen inventointi. Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu). Inventoituja kohteita on kuusi, jotka kaikki sijaitsevat Siikalatvan alueella. Vaalan osuudella ei sijaitse arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita, eikä Pohjois-Pohjanmaan museolla ole tältä osin huomautettavaa linjauksesta tai hankkeesta yleensä. Mikäli suunnitelmiin myöhemmin tulee muutoksia, joilla voi olla vaikutuksia muinaisjäänneksiin, tulee suunnitelmat lähettää museoviranomaisen arvioitaviksi. Vuoden 2020 alusta kuuluu hanke kokonaisuudessaan Pohjois-Pohjanmaan museon vastuualueeseen.

Pohjois-Pohjanmaan museo 22.7.2022 / Museon lausunto 27.4.2021 jatkolausunto VAALA SIIKALATVA Metsälamminkangas-Kestilä 110 kV voimajohtoreitin muutos / arkeologia

Pohjois-Pohjanmaan museo antoi 27.04.2021 lausunnon asiakohdassa mainitusta voimajohtoreitin muutoksesta koskien arkeologista kulttuuriperintöä. Lausunnossa edellytettiin tarkkuusinventointi pylväspaikalla 89, kivikautiseen asuinpaikkaan Isokangas (247010008) liittyvien painanteiden sijainnin tarkistaminen sekä Sarvinevan kiertävän reittimuutoksen täydennysinventointi.

Keski-Pohjanmaan ArkeologiaPalvelu on toteuttanut edellytetyt tutkimukset, joiden alustavat tulokset toimitettiin Pohjois-Pohjanmaan museolle 20.7.2022. Alla mainituista kohteista löytyy lisätietoa Kulttuuriympäristön palveluikkunan osoitteesta www.kyppi.fi -> Arkeologiset kohteet, haku kohdenimellä tai -tunnuksella.

Kohde Isokangas on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kivikautinen asuinpaikka, joka koostuu suurelta osin asuinpaikkapinnasta, jolla ei ole maan pinnalle erottuvia rakenteita. Kohteeseen kuitenkin liittyy kaksi erillistä painannetta, jotka ovat kooltaan noin 3,5 x 2,5 metriä ja syvyydeltään 30 cm. Tarkkuusinventoinnissa tarkastettiin kyseisten painanteiden sijainnit. Niistä pohjoisempi Painanne 2 sijaitsee suunnitellulla johtokäytävällä, noin 20 metrin etäisyydellä suunnitellusta pylväspaikasta 89. Eteläisempi Painanne 1 sijaitsee noin 75 metrin etäisyydellä suunnitellusta voimajohtolinjasta. Isokankaan asuinpaikka sijaitsee noin 50 metrin etäisyydellä voimajohtolinjasta ja noin 110 metrin etäisyydellä lähimmästä pylväspaikasta. Museo suosittelee, että pylväspaikkaa 89 siirretään kohti lounasta, jotta kohteen Isokangas Painanne 2:n vahingoittuminen hankkeen aikana vältetään. Tarkkuusinventoinnin tulosten mukaan pylvään siirtämisellä lounaaseen ei ole arkeologista estettä. Mikäli muinaisjäänne on voimajohtolinjan rakentamisen aikana vaarassa vahingoittua, on Museoviraston kanssa pidettävä muinaismuistolain (295/1963) 13 § mukainen neuvottelu, jossa käydään läpi, millä edellytyksin kajoaminen muinaisjäänneeseen on mahdollista. Neuvottelut tulee käydä hyvissä ajoin ennen rakennustöiden toteuttamista.

Tarkkuusinventoinnissa ei havaittu kiinteää muinaisjäännettä pylväspaikalla 89. Myöskään Sarvinevan kiertävältä reittimuutokselta (pylväsväli 56-61) ei löydetty arkeologisen kulttuuriperinnön kohteita täydennysinventoinnin aikana.

Hakija on ilmoittanut 29.9.2022, että pylvään numero 89 paikkaa on siirretty Pohjois-Pohjanmaan museon suosituksen mukaisesti ja museon arvion mukaan uuden sijainnin etäisyys muinaisjäänneeseen on riittävä.

Maanmittauslaitos toteaa, että lunastuslupahakemus ei koske ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (252/2017) tarkoitettua hanketta.

KÄSITTELYRATKAISU

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

Lunastuslain 5.2 §:n mukaan Maanmittauslaitos on toimivaltainen ratkaisemaan lunastuslupan, kun lunastus tapahtuu voimansiirtolinjan, maakaasuverkoston tai muun näihin verrattavan yrityksen rakentamista varten ja lunastuslupaa ei vastusteta tai kyseessä on yksityisen ja yleisen edun kannalta vähemmän tärkeä lunastus. Jos Maanmittauslaitos ei ole lunastuslain 5.2 §:n mukaan toimivaltainen käsittelemään lunastuslupaa, on sen siirrettävä asia valtioneuvostolle.

Päätös

Maanmittauslaitos katsoo hakemuksen ja lausuntojen perusteella, että lunastuslupan antamista ei vastusteta, ja näin ollen Maanmittauslaitos on toimivaltainen lunastuslain 5.2 §:n perusteella ratkaisemaan haetun lunastuslupa-asian.

Sovelletut lainkohdat:

Lunastuslain (603/1977) 5.2 §, 9.4 §

ASIAN RATKAISU

Yleistä

Lunastuslain 4.1 §:n mukaan lunastaa saadaan, kun yleinen tarve sitä vaatii. Lunastuslupaa ei kuitenkaan saa myöntää, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla (vaihtoehtoedellytys) taikka jos lunastuksesta yksityiselle edulle tuleva haitta on suurempi kuin siitä saatava hyöty (intressivertailuedellytys).

Yleisen tarpeen vaatimus

Pakkolunastamisen perusedellytys on yleisen tarpeen vaatimus, joka perustuu lunastuslain 4.1 § lisäksi perustuslain 15 §:n omaisuudensuojasäännökseen.

Yleisen tarpeen vaatimuksen täyttymistä ei ole lunastuslain esitöissä tai oikeuskirjallisuudessa tarkasti määritelty vaan yleisen tarpeen edellytyksen täyttymisen on katsottu tapahtuvan tapauskohtaisella harkinnalla ottaen huomioon kunakin ajankohtana vallitsevat olosuhteet ja arvostukset ja näiden varassa muodostunut käytäntö. Yleinen etu ei kuitenkaan ole sama kuin julkinen käyttö, eli yleinen etu voi täytyä myös muulloin kuin julkisyhteisölle lunastettaessa.

Toisaalta, vaikka lunastaja olisikin yksityinen yhteisö, tulisi lunastuksen tarkoituksen liittyä yhteiskunnan tehtävistöön. Ollakseen yleisen tarpeen vaatima, lunastuksen tulisi hyödyttää joko suoraan tai välillisesti epäluukuista ihmisjoukkoa, ei vain tiettyä pientä ihmisryhmää.

Lunastuslaissa ja oikeuskäytännössä on lähdetty siitä että väylämäiset infrastruktuurihankkeet pääsääntöisesti täyttävät yleisen tarpeen edellytyksen.

Näillä perusteilla Maanmittauslaitos toteaa, että tässä lunastushankkeessa lunastuslain 4.1 §:n mukainen yleisen tarpeen edellytys täyttyy.

Vaihtoehtoedellytys

Vaikka lunastus olisikin yleisen tarpeen vaatima, ei lunastuslupaa silti saa

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

myöntää, jos lunastuksen tarkoitus voidaan yhtä sopivasti saavuttaa jollain muulla tavalla.

Ajatus vaihtoehtoedellytyksessä on, ettei lunastusta saa liioitella vaan on käytettävä maanomistajan oikeusasemaan mahdollisimman vähän puuttuvaa keinoa, jolla lunastuksen tarkoitus kuitenkin voidaan saavuttaa.

Tässä lunastuslupahakemuksessa on kysymys voimajohdon uusimisesta entiseen johtokäytävään sekä reunavyöhykkeiden käyttöoikeuden lunastamisesta.

Normaalisti vaihtoehtoedellytys lunastuksissa vaatii näyttöä siitä, että lunastaja on pyrkinyt ensin toteuttamaan hankettaan vapaaehtoisin keinoin eli sopimuksin. Hakija on tehnyt sopimukset lunastuksesta ja haltuunotosta kiinteistöjen omistajien kanssa.

Maanmittauslaitos katsoo, että hakijan hakemat käyttöoikeuden rajoitukset ovat tämän tyyppisille hankkeille tavanomaisia ja lunastuksen tarkoituksen saavuttamiseksi välttämättömiä ja oikeasuhtaisia. Lunastusta ei voida yhtä sopivasti saavuttaa millään muulla tavalla ja lunastuslaissa mainittu vaihtoehtoedellytys täyttyy.

Intressivertailuedellytys

Lunastusta ei saa lunastuslain 4.1 §:n mukaan toimeenpanna, jos sen haitta yksityiselle edulle on suurempi kuin sen tuottama hyöty yleiselle edulle.

Yleisen edulle tulevan hyödyt on todettu arvioitaessa sitä, onko hanke yleisen tarpeen vaatima.

Oikeuskirjallisuudessa on todettu, että yksityiselle edulle tulevaksi haitaksi ei voida laskea lunastuksen aiheuttamia suoranaisia taloudellisia menetyksiä, koska ne korvataan täyden korvauksen periaatteella lunastustoimituksessa, vaan mahdollinen yksityiselle edulle tuleva haitta on jotain muuta.

Hakemuksen liitteissä tai lausunnoissa ei ole tullut esille sellaisia haittoja, joita ei lunastuskorvauksena korvattaisi. Lunastuskorvaus muodostuu kohteen- ja haitankorvauksesta sekä vahingonkorvauksesta sen mukaan kuin lunastuslaissa säädetään.

Maanmittauslaitos katsoo, että yleiselle edulle saatava hyöty on suurempi kuin yksityiselle edulle tuleva haitta.

Johtopäätökset

Maanmittauslaitos katsoo lunastettavan hankkeen olevan yleisen tarpeen vaatima eikä sitä voida panna toimeen yhtä sopivasti muilla keinoilla ja sen yleiselle edulle tuoma hyöty on suurempi kuin sen yksityiselle edulle tuottama haitta on.

Näin ollen lunastuslain 4.1 § mukaiset lunastuslupan myöntämisedellytykset täyttyvät ja lupa voidaan myöntää haetun mukaisesti.

Ennakkohaltuunottolupa

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

Lunastuslain 58 §:n mukaan, jos töiden kiireellinen aloittaminen tai muut tärkeät syyt sitä vaativat, hakija voi saada oikeuden ottaa haltuunsa lunastettava omaisuus ennen lunastuslain 57 §:n 1 momentissa tarkoitettua ajankohtaa. Hakija on hakemuksessa pyytänyt ennakkohaltuunottoluvan myöntämistä, koska voimajohto on tarkoitus rakentaa vuoden 2024 loppuun mennessä.

Lunastuksen kohteen vahvistaminen lunastustoimituksessa

Maanmittauslaitos katsoo, että kyseessä on nauhamainen väylälunastus, eikä lunastettavan käyttöoikeusalueen yksityiskohtainen osoittaminen ole tarpeen. Alueen rajausta voidaan siten jättää vähemmän tärkeiltä osin lunastustoimituksessa ratkaistavaksi.

Päätös

Maanmittauslaitos myöntää hakijalle luvan hakemuksessa mainitulla alueella lunastamalla rajoittaa käyttöoikeuksia pysyvästi. Lunastettavat käyttöoikeuden rajoitukset on mainittu tämän asiakirjan kohdassa "Myönnettyt oikeudet".

Hankkeen toteuttavalla taholla on selvilläolovelvollisuus muissa laeissa (mm. maantielaki, muinaismuistolaki, luonnonsuojelulaki, vesilaki) olevista määräyksistä, asetetuista rajoituksista ja vaatimuksista alueen käytölle ja ne on otettava huomioon hankkeen toteutuksessa. Sama koskee myös eri virastojen ja viranomaisten ohjeita.

Hakijalle myönnetään lunastuslain 58 §:n mukainen lupa ennakkohaltuunottoon.

Lunastuksen kohde jätetään lunastuslain 10 §:n mukaisesti vähemmän tärkeiltä osin lunastustoimituksessa ratkaistavaksi.

Tässä päätöksessä mainittu kiinteän omaisuuden lunastus samoin kuin korvausten (kohteen-, haitan- ja vahingonkorvaukset) määrääminen tehdään lunastuslain mukaisessa lunastustoimituksessa. Lunastustoimitus laitetaan vireille viran puolesta mahdollisimman pian.

Sovelletut lainkohdat:

Mm. Lunastuslaki 4 §, 10 §, 58 §.

MYÖNNETYT OIKEUDET

Maanmittauslaitos myöntää hakemuksen mukaisesti hakijalle oikeuden lunastamalla rajoittaa käyttöoikeuksia pysyvästi hakemuksessa osoitetuille ja myöhemmin lunastustoimituksessa tarkemmin määrättäville, lunastuslupahakemuksen liitteenä olevassa tilaluettelossa mainittujen kiinteistöjen alueille. Hakemuksen liitteenä on 1:60000 ja 1:10000 kartat johtoreitistä pylväspaikkoineen:

Voimajohtoa varten tulee lunastettavaksi seuraavanlainen kiinteistöjen käyttöoikeuden supistus asiakirjoissa mainittujen kiinteistöjen alueisiin sähkön siirtämiseksi, tarvittavien johtojen ja pylväiden sekä tarpeellisten laitteiden asentamista, korjaamista ja uusimista sekä jatkuvaa kunnossapitoa ja laitteiden tarkistamista varten.

1) Johtopylväiden rakenteiden väliin ja kolmea (3) metriä lähemmäksi niiden ulkopuolelle ei saa pystyttää minkäänlaisia rakenteita ja laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta.

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

2) Aitoja ei saa kiinnittää pylväisiin.

3) Ojia tai muita kaivauksia ei saa tehdä, eikä tieoikeutta perustaa kolmea (3) metriä lähemmäksi pylväsrakenteita, etäisyys luettuna ojan tai kaivauksen luhistumattomasta reunasta.

4) Johtoaukealla kokonaisuudessaan ei saa ilman rakennuttajan lupaa kasvattaa puita eikä pitää rakennuksia tai kahta (2) metriä korkeampia muitakaan rakenteita tai laitteita, tavallisia aitoja lukuun ottamatta. Rakennusraja sijaitsee reunavyöhykkeen takareunassa, 23 metrin päässä johdon keskilinjasta.

5) Metsämailla molemmin puolin johtoaukeaa olevilla 10 m levyisillä ns. reunavyöhykkeillä kasvava puu saa johtoaukean reunassa olla enintään 10 m pituinen ja muulla osalla reunavyöhykettä niin paljon sanottua mittaa pitempi kuin puun etäisyys on johtoaukean reunasta.

6) Johtoaukealla ja sen läheisyydessä ei saa harjoittaa sellaista toimintaa, josta saattaa aiheutua vaaraa johdon käytölle ja kunnossapidolle.

Näiden supistusten kautta varataan johdon omistajalle seuraavat johdon rakentamisen, käytön ja kunnossapidon vuoksi tarpeelliset oikeudet kiinteistöjen käyttöön, nimittäin:

1) Oikeus pystyttää ja pitää johtoaukealla voimansiirtojohto pylväineen, johtoköysiineen sekä voiman- ja tiedonsiirtoon liittyvine laitteineen.

2) Oikeus suorittaa tarpeellisia mittauksia johtoaukealla sekä suorittaa maadoituk-
sia, joista aiheutuvat työnaikaiset vahingot korvataan erikseen maanomistajille.

3) Oikeus pitää johtoaukeaa vapaana puista, vesoista muista esineistä, jotka saattavat vaikuttaa häiritsevästi johdon käyttöön ja kunnossapitoon.

4) Oikeus poistaa johtoaukealta rakennukset ja muut rakenteet, joiden paikoillaan pysyttämistä tai sinne pystyttämistä ei ole erikseen sovittu. Rakentamisraja sijaitsee 23 metrin etäisyydellä johdon keskilinjasta.

5) Oikeus sopivalla tavalla merkitä johtoaukean rajat, niin että ne ovat helposti havaittavissa.

6) Oikeus merkitä ne reunavyöhykkeellä sijaitsevat ja erityisestä syytä myös johto-
alueen ulkopuolella kasvavat puut, jotka mittansa vuoksi voivat olla vaarallisia joh-
don säilymiselle sekä kaataa tällaiset puut, ellei metsänomistaja itse huolehdi nii-
den kaatamisesta. Johtoalueen ulkopuolella tapahtuvasta puiden kaatamisesta ai-
heutuva vahinko korvataan erikseen maanomistajalle.

7) Oikeus johdon omistajan lukuun työskenteleville henkilöille jalan tai ajoneuvolla
liikkua johtoaukeaa pitkin pylväältä toiselle sekä sitä varten tehdä sinne väliaikaisia
ajoteitä ja rumpuja, tehdä ja kunnossa pitää johtoaukealla olevissa aidoissa tar-
peellisia veräjiä sekä käyttää hyväkseen johtoaukealle johtavia kiinteistölle kuuluvia
teitä ja polkuja sekä tarvittaessa muitakin alueita kulkemiseen jalan tai moottori-
käyttöisillä taikka muilla työkoneilla ja ajoneuvoilla.

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on päätöksen lopussa.

Reijo Hautamäki (*allekirjoitettu sähköisesti*)
Vastuualuepäällikkö

Eija Onali (*allekirjoitettu sähköisesti*)
Maanmittausinsinööri (DI)

Maanmittauslaitos

JAKELU

Kajave Oy
Siikalatvan kunta
Vaalan kunta
Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus
Pohjois-Pohjanmaan liitto
Museovirasto
Pohjois-Pohjanmaan museo
Maanomistajat ja käyttöoikeuden haltijat

2.1.2023

Dnro MML 47929/03 04/2020

VALITUSOSOITUS

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kirjallisella valituksella hallinto-oikeudelta.

Päätöksen tiedot

Valitusosoitus koskee Maanmittauslaitoksen päätöstä luvasta.

Määräaika ja muutoksenhakuasiakirjojen toimittaminen

Muutoksenhakuasiakirjat tulee jättää hallinto-oikeuteen kolmenkymmenen (30) päivän kuluessa siitä päivästä, kun valittaja sai tiedon päätöksestä. Tiedoksisaantipäivää ei lueta valitusajaksi.

Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto, juhannusaatto tai arkilauantai pitää valitus toimittaa hallinto-oikeuteen viimeistään kyseistä päivää seuraavana arkipäivänä.

Muutoksenhakuasiakirjat voi toimittaa henkilökohtaisesti tai asiamiestä käyttäen taikka lähettää postitse, lähetin välityksellä taikka telekopiona tai sähköpostina hallinto-oikeuteen. Muutoksenhakuasiakirjojen lähettäminen tapahtuu lähettäjän vastuulla.

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>.

Muutoksenhakukirjelmän sisältö ja liitteet

Muutoksenhakukirjelmässä on mainittava

- 1) päätös, jota muutoksenhakemus koskee;
- 2) miltä päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia vaaditaan tehtäväksi;
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan;

Muutoksenhakukirjelmässä on ilmoitettava muutoksenhakijan nimi ja kotikunta sekä hänen laillisen edustajansa tai asiamiehensä taikka avustajansa nimi ja kotikunta sekä postiosoite, johon asiaa koskevat kutsut, kehotukset ja ilmoitukset voidaan lähettää. Jos postiosoite muuttuu, uusi osoite on ilmoitettava hallinto-oikeudelle.

Muutoksenhakukirjelämä on valittajan tai, jollei hän itse ole sitä laatinut, sen laatijan allekirjoitettava. Kirjelmän laatijan nimi ja kotipaikka on merkittävä muutoksenhakukirjelmään.

Muutoksenhakukirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä;
- 2) todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta; sekä
- 3) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.
- 4) asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja sen mukaan kuin hallintolainkäyttölain 21 §:ssä säädetään.

Hallinto-oikeuden osoite on:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus
Postiosoite: PL 189, 90101 Oulu
Käyntiosoite: Isokatu 4, 3 krs, 90100 Oulu

puhelin 029 56 42800
faksi 029 56 42841
sähköposti pohjois-suomi.hao@oikeus.fi
aukioloaika: ma-pe klo 8:00-16:15